

Tasnádi Attila értekezése a szerzőnek az oligopol piacokkal kapcsolatos kutatásait foglalja össze. A duopóliumra illetve az oligopóliumokra vonatkozó alapvető modellektől (Cournot, Bertrand, Bertrand-Edgeworth) elindulva olyan bonyolult felépítésű piacok elemzéséig jut el, ahol a szereplők – egy nagy és sok kicsi, egy nagy és két kisebb, vagy több nagyvállalat – úgy határozzák meg a kibocsátást és/vagy az árat és úgy időzítik az ezzel kapcsolatos döntéseiket, hogy az azokat kondicionáló feltételek maguk is egy játékban alakulnak ki.

Az értekezésben vizsgált kérdések a közgazdaságtan alapproblémái közé tartoznak: megközelíthető-e a tankönyvi versenypiacra jellemző egyensúly, kibocsátási szint és egyensúlyi árszint akkor, ha egy vagy néhány vállalat piaci erővel bír? A válasz csak a legegyszerűbb piacok és magatartási feltevések esetén adható meg elemi eszközökkel, de már a Bertrand-Edgeworth piacokon is bonyolult matematikai problémákhoz vezet.

Az értekezés magas színvonalon, számos eredeti megoldással kezeli a vizsgált piacok leírására alkalmas játékelméleti eszköztárat. A legfontosabb fejezetek szigorú lektorálási folyamat után, tekintélyes nemzetközi folyóiratokban jelentek meg, majd kerültek a magyar nyelvű értekezésbe. Bátor és sikeresen megoldott vállalkozás, hogy a tárgyalás a mennyiségi illetve árverseny tiszta modelljei helyett általánosabb piacokból indul ki, és számos helyen képes megmutatni, hogy milyen feltételek mellett jutunk vissza az alapmodellekhez, mint speciális esetekhez.

A Bizottság az oligopólium-elmélethez való jelentős hozzájárulásként értékeli az egyensúly létezésére és attributumaira vonatkozó eredményt triopólium esetén (3. fejezet) és azt az eredményt, hogy az egy vagy néhány nagyvállalatból és több kisvállalatból álló piacon a nagyvállalat nem vállalkozik ármeghatározó szerepre (4. fejezet). Ugyancsak rendkívül fontosnak – és a Kornai-Martos féle elemzésre visszanyúló magyar vonatkozásai miatt különösen érdekesnek – tartja a készletre és rendelésre termelés esetén kialakuló árakra vonatkozó eredményt, mely szerint a készletre termelés árai sztochasztikusan dominálják a rendelésre termelés árait (5. fejezet). A tanulmány 6. fejezete a legjobb példa arra, amikor a szerző egy nagyon bonyolult, mert életszerű piaci szerkezetből (vegyes oligopólium endogén döntési változókkal) kiindulva, a kapacitások és a kereslet viszonyára tett feltevésektől függően eltérő egyensúlyok létezését bizonyítja (6. fejezet). A Bizottság ugyancsak nagyra értékeli az elemzési keret alkalmazását a strukturális munkanélküliség problémájára (7. fejezet), egyben hangsúlyozza, hogy az ehhez hasonló alkalmazások nagyban segítenék az értekezésben közölt eredmények közgazdasági tartalmának megértését.

Az értekezés főbb eredményeit mind az opponensek, mind a Bizottság tagjai meggyőzően bizonyítottak, újszerűnek és fontosnak találták. A bíráló megjegyzések zömmel a formális elemzés megértését segítő verbális magyarázatok, példák esetenkénti hiányára vonatkoztak, különösen az intuícióval ellentétes eredmények esetén (lásd például az 5. fejezet fő eredményét).

A Bizottság hangsúlyozza, hogy az értekezés eredményei nem csak a piacelmélet, hanem a tényeken és szakszerű előrejelzéseken alapuló szakpolitika számára is fontosak, olyan, óriási összegeket megmozgató kevés szereplős piacokon, mint a távközlés, az energetika vagy a közműszolgáltatás és más szabályozott ágazatok.